

2.2.2023

Lausunto VN:na maatalouden ja matkailun alaan kuuluvista kausiluonteista toimintaa sisältävistä toimialoista annetun VN:n muuttamisesta

Lausunto koskee työ- ja elinkeinoministeriössä valmisteltua muutosta kausityöasetuksen 1 §:n 1 momentin 3 kohtaan, jonka mukaan luonnontuotteiden keruu kuuluisi jatkossa kausityölain soveltamisalaan.

Teollisuusliitto kannattaa kausityöasetuksen muuttamista siten, että luonnontuotteiden keruu sisältyy jatkossa kausityölain soveltamisalaan. Puuliitto on jo vuonna 2017 asetusta kausityölain soveltamisesta säädettäessä esittänyt, että luonnontuotteiden keruu metsästä tulisi sisällyttää toimialalistaukseen ennakoivasti sitä silmällä pitäen, että luonnontuotteiden kerääjät ja poimijat työllistyvät jatkossa työsuhteisiin.

Työsuhde ja kausityölain piiriin kuulumisen sekä selkeyttäisi että parantaisi heikossa asemassa olevien marjanpoimijoiden oikeusasemaa tuomalla heidät muun muassa työsopimuslain, työaikalain ja työturvallisuuslain piiriin. Marja-alalla säännöllisesti esiin tulevien vakavien rikosepäilyjen vuoksi on ilmeistä, ettei säädetty marjalaki ole riittävä takaamaan ulkomaalaistaustaisille poimijoille turvallisia ja oikeudenmukaisia olosuhteita. Pääasiassa Thaimaasta saapuneet poimijat ovat joutuneet epäoikeudenmukaisella tavalla kantamaan yrittäjävastuuta tilanteessa, jossa työsuhteen tunnusmerkistö on pääasiallisesti täyttynyt eivätkä poimijat ole tosiasiallisesti voineet nauttia yrittäjävapaudesta.

Samoin kuin kaikkien Suomeen ulkomailta saapuvien työntekijöiden kohdalla Teollisuusliitto painottaa ulkomailta työntekijöitä rekrytoivien työnantajien ja viranomaisten vastuuta työntekijöiden saattamiseksi tietoiseksi alaa koskevista työehdoista sekä työntekijöiden oikeuksista ja velvollisuuksista yleisemmin. Teollisuusliitto tekee mielellään yhteistyötä työehtoihin liittyvässä tiedottamisessa. Tiedon tulisi kulkea Suomeen saapuville työntekijöille omakielisenä viranomaisteitse, sillä kausityöluvan myöntävä viranomaisen tavoittaa luonnonmarjojen poimijat kriittisessä vaiheessa ennen maahan saapumista. Painotamme ennaltaehkäisevän työn tärkeyttä työperäisen hyväksikäytön ehkäisyssä.

Riskitekijänä, joka tulee huolellisesti kartoittaa kausityölain muuttamisen yhteydessä, Teollisuusliitto pitää mahdollisia malleja, joissa työnantaja-asemassa Suomessa toimisi ulkomaalainen koordinaattori tai joissa thaimaalainen yritys lähettäisi työntekijät lähetettyinä työntekijöinä Suomeen. Myös eettisen rekrytoinnin periaatteiden toteutuminen tulee varmistaa kaikin mahdollisin keinoin.

Metsämarjojen, -sienien ja muiden luonnontuotteiden poiminta ja keruu kuuluu Teollisuusliiton ja Maaseudun Työnantajaliiton solmiman maaseutuelinkeinojen työehtosopimuksen soveltamisalaan. Koska luonnontuotteiden poimintaa ja keruuta ei ole aiemmin tehty työsuhteissa, ei työehtosopimusta ole myöskään koskaan kehitelty sopimusosapuolten toimesta suuntaan,

2.2.2023

jossa huomioitaisi luonnontuotteisiin liittyvät, tilaviljelystä poikkeavat tilanteet. Teollisuusliitto on sitoutunut kehittämään alan työehtoja yhdessä Maa-seudun Työnantajaliiton kanssa. Teollisuusliitto peräänkuuluttaa viranomaisten, marja-alan yritysten ja työmarkkinaosapuolten tiivistä yhteistyötä siirtymävaiheessa.